

Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne
[raport III Komitetu (A/59/499)]**59/261. Prawa dziecka**

Zgromadzenie Ogólne,

Odwołując się do dotychczasowych rezolucji o prawach dziecka, z których do ostatnich należy rezolucja 58/157 z 22 grudnia 2003 roku, jak również do rezolucji 2004/48 Komisji Praw Człowieka z 20 kwietnia 2004 roku,¹

Podkreślając to, że Konwencja o prawach dziecka² musi stanowić standardy w zakresie promowania i ochrony praw dziecka, i pamiętając o znaczeniu Protokołu Dodatkowego do Konwencji o prawach dziecka na temat angażowania dzieci w konflikty zbrojne i na temat handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i pornografii³, jak również innych instrumentów związanych z prawami człowieka,

Przyjmując z zadowoleniem wejście w życie w dniu 25 grudnia 2003 roku Protokołu o Przeciwdziałaniu, Zwalczaniu i Karaniu za Handel Ludźmi, szczególnie Kobietami i Dziećmi, stanowiącej uzupełnienie do Konwencji NZ przeciwko Międzynarodowej Przestępczości Zorganizowanej,⁴

Nawiązując do dokumentów końcowych sesji specjalnej Zgromadzenia Ogólnego poświęconej dzieciom, zatytułowanej "Świat dla Dzieci" i zobowiązań w niej zawartych, dotyczących promowania i ochrony praw każdego dziecka, każdej istoty ludzkiej poniżej 18 roku życia, w tym młodocianych, oraz nawiązując do wszystkich głównych konferencji NZ a także do problematyki integracji praw dziecka zawartej w dokumentach końcowych wszystkich głównych konferencji NZ, sesji i szczytów specjalnych,

¹ patrz *Official Records of the Economic and Social Council, 2004, suplement nr 3 (E/2004/23), rozdz. II, par. A.*

² United Nations, *Treaty Series*, vol. 1577, No. 27531.

³ Rezolucja 54/263, aneks I i II.

⁴ rezolucja 55/25, aneks II.

Przyjmując z zadowoleniem raport Sekretarza Generalnego na temat statusu Konwencji Praw Dziecka⁵ i postępów osiągniętych w realizacji zobowiązań zawartych w dokumencie zatytułowanym “Świat dla Dzieci”,⁶

Przyjmując także z zadowoleniem prace Komisji Praw Człowieka na temat weryfikacji postępów Państw stron Konwencji we wprowadzaniu zobowiązań przyjętych w Konwencji i w dostarczaniu rekomendacji Państwom stronom Konwencji dotyczących implementacji Konwencji i współpracy z Biurem Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka w umacnianiu świadomości w zakresie głównych zasad Konwencji,

Głęboko zatroskane tym, że sytuacja dzieci w wielu częściach świata pozostaje w stanie krytycznym, jako rezultat utrzymującego się ubóstwa, społecznej nierówności, nieodpowiednich warunków społecznych i ekonomicznych w stale globalizującym się ekonomicznym środowisku, epidemii, w szczególności HIV/AIDS, malarii i gruźlicy, zanieczyszczenia środowiska, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych, wysiedleń, eksploatacji, analfabetyzmu, głodu, nietolerancji, dyskryminacji, nierówności płci, niepełnosprawności i niewystarczającej opieki prawnej, wyraża przekonanie o pilnej potrzebie podjęcia efektywnych działań na szczeblu krajowym i międzynarodowym,

Podkreślając potrzebę postrzegania spraw z perspektywy płci, zarówno w tworzonej polityce, jak i programach związanych z dziećmi,

Przyjęcie Konwencji o prawach dziecka i Protokołów Dodatkowych o angażowaniu dzieci w konflikty zbrojne, handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i pornografii dziecięcej

- 1. Potwierdza, że główne zasady, między innymi, najlepszy interes dziecka, niedyskryminacja, uczestnictwo, przetrwanie i rozwój wyznaczają ramy działania na rzecz dzieci, w tym także nastoletnich;*
- 2. Namawia Państwa, które jeszcze tego nie uczyniły, do podpisania i ratyfikowania lub respektowania Konwencji o Prawach Dziecka² i namawia Państwa do ich pełnego wprowadzenia, podkreślając, że przyjęcie postanowień Konwencji i realizacja celów Światowego Szczytu na rzecz Dzieci jak i sesja specjalna Zgromadzenia Ogólnego poświęcona dzieciom wzajemnie się uzupełniają;*
- 3. Wyraża swoje zaniepokojenie dużą liczbą zastrzeżeń odnośnie Konwencji i namawia Państwa do ich wycofania, ponieważ są one nie do pogodzenia z celami i zamierzeniami Konwencji i wzywa do rozważenia pozostałych zastrzeżeń z myślą o ich wycofaniu;*

---

⁵ A/59/190.

⁶ A/59/274.

4. *Namawia* Państwa, które jeszcze tego nie uczyniły, do podpisania i ratyfikowania lub respektowania postanowień Protokołu Dodatkowego do Konwencji o prawach dziecka o angażowaniu dzieci w konflikty zbrojne i handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i pornografii dziecięcej³, i namawia je do pełnego ich przyjęcia;

5. *Namawia* Państwa do podjęcia stosownych środków w celu przyjęcia praw wskazanych w Konwencji, w tym m.in. poprzez wcielenie w życie efektywnych regulacji krajowych, polityki i planów działania, wzmocnienie istotnych struktur rządowych działających na rzecz dzieci i poprzez zapewnienie odpowiednich i systematycznych szkoleń w zakresie praw dziecka dla wyspecjalizowanych podmiotów pracujących w imieniu i na rzecz dzieci;

6. *Zachęca* Państwa do zwiększenia ich zasobów i do stosowania różnych wskaźników statystycznych, między innymi wieku, płci i badania innych powiązanych z nimi kryteriów, które prowadzić mogą do nierówności i wykorzystania innych wskaźników statystycznych na szczeblu krajowym, subregionalnym, regionalnym i międzynarodowym, w celu rozwoju i oceny polityki społecznej i programów w taki sposób, aby środki ekonomiczne i społeczne na rzecz pełnej realizacji praw dzieci były wykorzystane najbardziej wydajnie i skutecznie;

7. *Zachęca* także Państwa do zacieśnienia ich współpracy z organami NZ w ramach przysługujących im mandatów, z instytucjami Bretton Woods i innymi instytucjami i multinarodowymi agencjami, jak również stwierdza nadrzędną rolę promocji i ochrony praw dzieci, szczególnie przy uwzględnieniu praw ekonomicznych, socjalnych i kulturalnych;

8. *Wzywa* Państwa do zacieśnienia współpracy z Komisją Praw Człowieka i do stosowania się do jej zobowiązań zawartych w Konwencji i Protokole Dodatkowym, zgodnie ze wskazówkami poddanymi przez Komisję, i wzywa też do uwzględnienia rekomendacji poczynionych przez Komisję dotyczących przyjęcia zabezpieczeń Konwencji;

9. *Z zadowoleniem przyjmuje* wysiłki podejmowane ze strony Komisji mające na celu usprawnienie sposobu jej funkcjonowania, w tym także możliwie szybkie rozważenie raportów Państw stron, w tym propozycji pracy w dwóch izbach, jako inicjatywy wyjątkowej o charakterze krótkoterminowym na okres 2 lat, w celu zniwelowania istniejących zaległości w sporządzaniu raportów, mając na uwadze sprawiedliwy geograficzny rozdział, namawia Komisję do kontynuowania przeglądu swoich metod działania, w celu poprawy swojej efektywności i zwraca się z prośbą o dokonanie oceny postępów poczynionych w okresie ostatnich dwóch lat, przy uwzględnieniu szerszego kontekstu reformy tego organu;

10. *Wzywa* Państwa i związane z nimi podmioty do kontynuowania współpracy ze specjalnymi sprawozdawcami i przedstawicielami systemu NZ w implementacji ich mandatów;

11. *Zwraca się z prośbą* do wszystkich istotnych organów systemu NZ, Biura Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka o regularne i systematyczne uwzględnianie w podejmowanych przez siebie działaniach perspektywy praw dziecka, jak również perspektywy płci we wszystkich swoich działaniach związanych ze sprawowanym przez nich mandatem, jak również do zapewnienia szkolenia podległego im personelu w dziedzinie ochrony dzieci i wzywa wszystkie Państwa do ścisłej współpracy z nimi;

Promowanie i ochrona praw dzieci i nie-dyskryminowanie dzieci, w tym dzieci znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji

Tożsamość, relacje rodzinne i rejestracja urodzeń

12. *Namawia* wszystkie Państwa do zintensyfikowania swoich wysiłków w celu zapewnienia przyjęcia przez nie praw dzieci do rejestracji ich narodzin, zachowania ich tożsamości, w tym narodowości, relacji rodzinnych, jako uznanych przez prawo, poprzez:

(a) Utrzymanie, po możliwie najniższych kosztach szybkiej i efektywnej procedury rejestracji narodzin;

(b) Wzrastającą świadomość na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w zakresie znaczenia rejestracji narodzin dzieci;

(c) Zagwarantowanie spójnego z zobowiązaniami Państw przestrzegania praw dzieci, których rodzice zamieszkują w innych Państwach i na tej podstawie, do zachowania w wyjątkowych sytuacjach, osobistych relacji i bezpośredniego kontaktu z obojgiem rodziców poprzez umożliwienie dostępu i odwiedzin w obu Państwach i poprzez respektowanie zasady, że obydwój rodzice ponoszą jednakową odpowiedzialność za wychowanie i rozwój swoich dzieci;

(d) Tam gdzie konieczne jest istnienie alternatywnych form pomocy, do promowania opieki ze strony rodziny i społeczeństwa zamiast forsowania pomocy ze strony instytucji;

13. *Wzywa* Państwa do powzięcia wszelkich możliwych działań w celu zapobiegania i zwalczania nielegalnej adopcji;

14. *Wzywa* Państwa do przyjęcia i wprowadzenia w życie stosownych regulacji prawnych i poprawy w kreowaniu polityki i w przyjmowaniu programów na rzecz ochrony dzieci dorastających bez rodziców i opiekunów, w szczególności sierot i innych narażonych na niebezpieczeństwo dzieci od wszelkich form przemocy, lekceważenia, maltretowania i eksploatacji i do zapewnienia im dostępu do edukacji, systemu opieki zdrowotnej i usług społecznych;

15. *Wzywa* Państwa do podjęcia wszelkich niezbędnych działań zmierzających do zapewnienia pełnej realizacji praw człowieka i fundamentalnych zasad sierot

i innych dzieci narażonych na niebezpieczeństwo i do powzięcia efektywnych środków przeciwko naruszeniom tych praw;

16. Wzywa wszystkie Państwa do zajmowania się międzynarodowymi przypadkami uprowadzeń dzieci i zachęca do bilateralnej i multilateralnej współpracy, w celu ułatwienia, m.in. powrotu dzieci do państw ich zamieszkania przed ich usunięciem i przetrzymywaniem, zwracając szczególną uwagę na przypadki międzynarodowych uprowadzeń dzieci przez jednego z rodziców albo osobę spokrewnioną;

Ubóstwo

17. Wzywa Państwa i międzynarodową społeczność do wzajemnej współpracy, wsparcia i uczestnictwa w międzynarodowych przedsięwzięciach na rzecz eliminacji ubóstwa na szczeblu globalnym, regionalnym i krajowym, uznając, że wzmocnienie dostępności i efektywna alokacja zasobów, są konieczne na wszystkich tych szczeblach, aby zapewnić poprzez wszystkie uzgodnione przez społeczność międzynarodową cele, dotyczące rozwoju oraz eliminacji ubóstwa, w tym również te zawarte w Deklaracji Milenijnej NZ,⁷ ich realizację zgodnie z przyjętym planem, jak również potwierdzą, że inwestycje na rzecz dzieci i realizacja ich praw należą do najbardziej efektywnych dróg zmierzających do likwidacji ubóstwa;

Zdrowie

18. Wzywa wszystkie Państwa do podjęcia wszelkich możliwych środków, w celu zapewnienia odpowiedniego, niedyskryminującego funkcjonowania praw dzieci, przyjemności osiągnięcia wyższego standardu opieki zdrowotnej i rozwinięcia odpowiedniego systemu opieki zdrowotnej i usług społecznych, do umożliwienia niedyskryminującego dostępu do niego i do zwrócenia szczególnej uwagi na wystarczającą ilość żywności i odżywianie w celu zapobiegania chorobom i niedożywieniu, do prenatalnej i postnatalnej opieki zdrowotnej, mając na uwadze specjalne potrzeby nastolatków i do zapewnienia im odpowiedniej opieki medycznej związanej z życiem seksualnym i rozrodzością;

19. *Namawia* wszystkie Państwa do wyznaczenia priorytetów w działaniach i programach skierowanych na zapobieganie zażywaniu narkotyków, substancji psychotropowych i wdychanych, jak również zapobieganie innym uzależnieniom, w szczególności uzależnieniom od alkoholu, tytoniu, występującym wśród młodzieży i młodych ludzi, szczególnie tych, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, i tu wymienić można wykorzystanie dzieci w nielegalnej produkcji i handlu narkotyków i substancji psychotropowych;

20. Wzywa wszystkie Państwa do wspierania i rehabilitacji dzieci i ich rodzin dotkniętych HIV/AIDS i do zaangażowania dzieci i ich opiekunów, jak również sektora prywatnego, do zapewnienia efektywnego zapobiegania infekcjom HIV poprzez właściwą informację i dostęp do poufnej opieki, świadczonej na zasadach

---

⁷ Patrz rezolucja 55/2.

wolontariatu, zapewnienie odpowiedniego traktowania i możliwości poddania testowaniu, w tym produktów farmaceutycznych i technologii medycznych, dostępnych dla wszystkich, wskazując tym samym znaczenie w zapobieganiu przenoszeniu wirusa z matek na dzieci;

Edukacja

21. *Wzywa także wszystkie Państwa:*

(a) Do uznania prawa do edukacji na zasadzie równości szans i niedyskryminacji poprzez uczynienie edukacji podstawowej obowiązkową i bezpłatną dla wszystkich dzieci, poprzez zapewnienie, że dzieci będą miały dostęp do edukacji na dobrym poziomie, jak również poprzez uczynienie szkolnictwa ponadpodstawowego dostępnego i osiągalnego dla wszystkich, a w szczególności poprzez postępowe wprowadzenie bezpłatnej edukacji, mając na uwadze, że specjalne środki zapewniające równy dostęp, w tym działania je popierające, przyczyniają się do osiągnięcia równych szans i zwalczania wykluczenia;

(b) Do zaprojektowania i wdrożenia programów mających na celu dostarczenie usług społecznych i wsparcia dla nastolatek w ciąży i nastoletnich matek, w szczególności poprzez umożliwienie im kontynuowania i ukończenia rozpoczętej przez nie edukacji;

(c) Do podjęcia wszelkich możliwych środków, aby poprzez edukację zapobiec rasizmowi, dyskryminacji i postawom ksenofobii, mając na uwadze rolę, jaką pełnią dzieci w zmianie takich zachowań;

(d) Do zapewnienia, że dzieci, od najmłodszych lat, korzystać będą z programów edukacyjnych, materiałów i zajęć mających na celu rozwój świadomości w zakresie respektowania praw człowieka, refleksji na temat istoty pokoju, braku przemocy w stosunku do siebie i innych, tolerancji i równości płci;

(e) Do wykorzystania szybko rozwijających się technologii informacyjnych i komunikacyjnych, w celu wspierania szkolnictwa dostępnego po możliwie niskich kosztach, w tym wspierania edukacji otwartej i „kształcenia na odległość”, poprzez redukcję nierówności w dostępie i jakości edukacji;

(f) Do umożliwienia dzieciom, w tym także nieletnim, do korzystania ze swoich praw i do swobodnego wyrażania swoich poglądów, w nawiązaniu do ich stale rozwijających się zdolności i poczucia własnej wartości, wiedzy i umiejętności, takich jak zdolność rozwiązywania konfliktów, podejmowanie decyzji, i komunikowanie się, zmaganie się z wyzwaniem życia;

22. *Zachęca Organizację NZ ds. Oświaty, Nauki i Kultury do kontynuowania swojej roli w koordynowaniu prac nad realizacją programu Edukacji dla Wszystkich, jako środka do wypełnienia zobowiązań zawartych w Deklaracji Milenijnej;*

23. *Namawia* Państwa:

(a) Do powzięcia środków w celu ochrony dzieci w szkole przed przemocą, urazami albo maltretowaniem, w tym przed seksualnym wykorzystaniem, zastraszaniem lub maltretowaniem w szkole, do ustalenia mechanizmów wniesienia skarg, które będą właściwe dla wieku dzieci i w pełni przez nich zaakceptowane i do powzięcia działań i do wszczęcia natychmiastowych dochodzeń we wszystkich przypadkach przemocy i dyskryminacji;

(b) Do powzięcia stosownych środków w celu eliminacji stosowania kar cielesnych w szkołach;

Wolność od przemocy

24. *Wzywa* kraje:

(a) Do powzięcia wszelkich stosownych środków w celu zapobiegania i ochrony dzieci przed przemocą, w tym przemocą fizyczną, psychiczną i seksualną, torturami, nadużyciami, przemocą domową, nadużyciami ze strony policji i innych organów państwowych, a także urzędników i pracowników ośrodków wychowawczych albo placówek opiekuńczych, w tym sierocińców;

(b) Do prowadzenia dochodzeń i informowania stosownych władz o wszelkich przypadkach torturowania albo innych formach znęcania się nad dziećmi, celem wniesienia oskarżenia i nałożenia określonych sankcji dyscyplinarnych i karnych przeciwko tym, którzy są odpowiedzialni za stosowanie takich praktyk;

25. *Wzywa* wszystkie Państwa do skończenia z bezkarnością wobec osób dopuszczających się przestępstw przeciwko dzieciom, uznając z szacunkiem wkład wniesiony w stworzenie Międzynarodowego Sądu ds. Przystępstw, jako formy zapobiegania naruszeniom praw człowieka i międzynarodowemu prawu humanitarnemu, w szczególności w sytuacji, gdy dzieci są ofiarami przestępstw seryjnych, w tym także ludobójstwa, przestępstw przeciwko człowieczeństwu, przestępstw wojennych, aby osoby popełniające te przestępstwa stanęły przed wymiarem sprawiedliwości i aby nie mogło im być przyznane prawo do amnestii i aby w taki sposób wzmocnić międzynarodową współpracę, żeby skończyć z istniejącą bezkarnością;

26. Zwraca się z prośbą do wszystkich istotnych podmiotów wchodzących w skład mechanizmu praw człowieka, w szczególności do specjalnych wysłanników i grup roboczych, aby w ramach swoich mandatów i przy uwzględnieniu swojego doświadczenia w powyższej dziedzinie, zwracały uwagę na szczególne przypadki przemocy wobec dzieci;

27. *Zaprasza* niezależnych ekspertów do włączenia się w prace NZ dotyczące zjawiska przemocy wobec dzieci i przedłożenie wyników swoich badań podczas obrad 60-ej sesji Zgromadzenia Ogólnego;

Niedyskryminacja

28. *Wzywa* wszystkie Państwa do zapewnienia wszystkim dzieciom, w sposób niedyskryminacyjny, przysługujących im praw cywilnych, politycznych, ekonomicznych, społecznych i kulturalnych;

29. *Odnotowuje z zaniepokojeniem* istniejącą dużą liczbę dzieci, w szczególności dziewczynek i dzieci należących do mniejszości, które są ofiarami rasizmu, dyskryminacji rasowej, ksenofobii i innych form nietolerancji, podkreślając potrzebę włączenia specjalnych środków, w nawiązaniu do głównej zasady najlepszego dobra dziecka i respektowania jego poglądów, w postaci programów zwalczających rasizm, dyskryminację rasową, ksenofobię i zbliżone formy nietolerancji, i wzywa Państwa do zapewnienia specjalnego wsparcia i zapewnienia równego dostępu do usług skierowanych na potrzeby dzieci;

Dziecko płci żeńskiej

30. *Wzywa* wszystkie Państwa do podjęcia wszystkich stosownych środków, w tym także podjęcia reform prawnych, jeśli to będzie konieczne, aby:

(a) Zapewnić pełne i jednakowe traktowanie dzieci płci żeńskiej w zakresie przysługujących im praw człowieka i fundamentalnych wolności, podjąć efektywne działania przeciwko łamaniu tych praw i wolności i oprzeć programy i politykę na prawach dziecka, przy uwzględnieniu szczególnej sytuacji dzieci płci żeńskiej;

(b) Poprzez uchwalenie i wprowadzenie regulacji prawnych, gdzie w odpowiedni sposób sformułowane zostaną pełne, multidyscyplinarne i skoordynowane plany narodowe, programy i strategie chroniące dzieci płci żeńskiej, wyeliminować wszystkie istniejące formy dyskryminacji wobec dzieci płci żeńskiej i inne formy przemocy, w tym zabijanie dzieci płci żeńskiej i prenatalną selekcję pod względem płci, gwałty, wykorzystywanie seksualne i szkodliwe tradycyjne, jak i powszechne praktyki, w tym okaleczanie żeńskich narządów rozrodczych, preferowanie dzieci płci męskiej, małżeństwa zawierane bez woli i zgody zamierzonej małżonki, wczesne małżeństwa i zmuszanie do sterylizacji;

Dzieci niepełnosprawne

31. *Wzywa także* wszystkie Państwa do podjęcia wszelkich stosownych środków w celu zapewnienia pełnego i jednakowego korzystania z przysługującym dzieciom niepełnosprawnym, zarówno w sferze prywatnej, jak i państwowej, praw człowieka i fundamentalnych wolności, w tym dostępu do edukacji i opieki zdrowotnej na odpowiednim poziomie, jak i ochrony przed przemocą, znęcaniem się i zaniedbaniem, a także wzywa państwa do rozwoju i tam gdzie już one istnieją, do wcielania w życie regulacji prawnych zakazujących dyskryminacji dzieci niepełnosprawnych i potwierdzających ich godność, promujących ich samodzielność

i ułatwiających im aktywne uczestnictwo i integrację w społeczeństwie, szczególnie mając na uwadze trudną sytuację dzieci niepełnosprawnych żyjących w ubóstwie;

32. *Zachęca* Komisję ad hoc ds. Wszechstronnej i Spójnej Międzynarodowej Konwencji o Ochronie i Promowaniu Praw i Godności Osób Niepełnosprawnych do dalszego podejmowania podczas swoich obrad tematyki związanej z niepełnosprawnymi dziećmi;

Dzieci migrantów

33. *Wzywa* wszystkie Państwa do zapewnienia wszystkim migrującym dzieciom możliwości pełnego korzystania z praw człowieka, jak również dostępu do opieki zdrowotnej, świadczeń społecznych i edukacji na dobrym poziomie, a także wzywa do roztoczenia specjalnej opieki i wsparcia migrującym dzieciom, szczególnie tym będącym ofiarami przemocy i wykorzystania;

Dzieci pracujące i/lub żyjące na ulicy

34. *Wzywa* także wszystkie Państwa do zapobiegania naruszeniom praw dzieci pracujących i/lub żyjących na ulicy, w tym dyskryminacji, przypadkowych zatrzymań i pozasądowych, przypadkowych i natychmiastowych egzekucji, tortur i innych rodzajów przemocy i eksploatacji, i do postawienia sprawców przed wymiarem sprawiedliwości, do przyjęcia i implementacji polityki ochrony, społecznej i psychospołecznej rehabilitacji i reintegracji tych dzieci, i do przyjęcia ekonomicznych, społecznych i edukacyjnych strategii, aby wyjść naprzeciw problemom dzieci pracujących i/lub żyjących na ulicy;

Uchodźcy i dzieci wysiedleńcy zewnątrz

35. *Następnie wzywa* wszystkie Państwa do ochrony uchodźców, poszukujących azylu i dzieci wysiedleńców, w szczególności tych, które są pozostawione bez opieki, które szczególnie narażone są na ryzyko w związku z wystąpieniem konfliktu zbrojnego, takim jak rekrutacja, przemoc seksualna i wykorzystanie, oraz wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na programy dobrowolnej repatriacji i jeśli to możliwe, lokalnej integracji i ponownego osadnictwa i aby nadać priorytet odszukiwaniu rodzin, reunifikacji i jeśli to konieczne, do współpracy z międzynarodowymi organizacjami humanitarnymi i organizacjami ds. uchodźców, w celu ułatwienia im pracy;

Praca dzieci

36. *Wzywa* wszystkie Państwa do przetłumaczenia przyjętych przez siebie zobowiązań dotyczących postępującego i efektywnego eliminowania zjawiska pracy dzieci, które zdaje się być czynnikiem niezwykle niebezpiecznym, istotnie utrudniającym edukację dzieci, szkodliwym dla ich zdrowia oraz fizycznego, psychicznego, duchowego, moralnego i społecznego rozwoju, a także wzywa do

natychmiastowej eliminacji najcięższych form pracy dzieci, promowania szkolnictwa jako kluczowej strategii w tym zakresie, w tym tworzenia programów szkoleń zawodowych i praktyk zawodowych, włączenia pracujących dzieci do oficjalnego systemu kształcenia, poddania analizie i wysunięciu propozycji dotyczących zmiany polityki gospodarczej, a tam gdzie to wskazane, do dokonania tego przy współpracy z międzynarodową społecznością, w celu skutecznego wskazania czynników mających wpływ na powyższe formy pracy dzieci;

37. *Wzywa* wszystkie Państwa, które jeszcze tego nie uczyniły, aby rozważyły możliwość ratyfikacji Konwencji dotyczącej Minimalnego Wieków Zatrudnienia, 1973 (Konwencja nr 138) i Konwencji dotyczącej Zakazu i Natychmiastowych Działań na rzecz Eliminacji Najcięższych Form Pracy Dzieci, 1999 (Konwencja nr 182) Międzynarodowej Organizacji Pracy i wzywa je do pełnego ich przyjęcia i możliwie najlepszego ich stosowania zgodnie z przyjętymi zobowiązaniami;

Dzieci, które rzekomo naruszyły albo, które zostały uznane za naruszające prawo karne

38. *Wzywa*:

(a) Wszystkie Państwa, w szczególności Państwa, w których nie została dotychczas zniesiona kara śmierci, do wypełnienia swoich zobowiązań przyjętych w ramach międzynarodowych instrumentów praw człowieka, w tym, w szczególności zawartych w art. 37 i 40 Konwencji o Prawach Dziecka² i art. 6 i 14 Międzynarodowej Konwencji Praw Społecznych i Politycznych,⁸ mając na uwadze zabezpieczenie ochrony praw osób stających w obliczu kary śmierci i gwarancji zawartych w rezolucji Rady Społeczno-Ekonomicznej nr 1984/50 z 25 maja 1984 roku i rezolucji nr 1989/64 z 24 maja 1989 roku, i wzywa te Państwa, tak szybko jak to możliwe, do zniesienia kary śmierci w ustawodawstwie krajowym dla osób poniżej 18 roku życia w chwili popełnienia przestępstwa;

(b) Wszystkie Państwa, w nawiązaniu do zobowiązań przyjętych w Konwencji, do zapewnienia, aby żadne zatrzymane dziecko nie zostało skazane na karę pracy przymusowej albo było karane cielesnie albo pozbawione zostało dostępu do opieki medycznej, odpowiednich warunków higieny i warunków sanitarnych, edukacji, szkoleń podstawowych i zawodowych, przy uwzględnieniu specjalnych potrzeb, jakie przysługują zatrzymanym niepełnosprawnym dzieciom;

Odbudowa i społeczna reintegracja

39. *Zachęca* Państwa do wspierania działań, w tym także poprzez bilateralną i multilateralną techniczną współpracę i wsparcie finansowe na rzecz społecznej reintegracji dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji, uwzględniając między innymi, poglądy, umiejętności i możliwości tych dzieci, które zostały przez nie

---

⁸ patrz rezolucja 2200 A (XXI), aneks.

osiągnięte w warunkach, w których dotychczas one żyły, stosownie do ich zaangażowania;

40. *Dostrzega*, że dzieciom dotkniętym przez poważne naturalne kataklizmy musi być zapewniony dostęp do podstawowej pomocy społecznej;

Zapobieganie i wyeliminowanie sprzedaży dzieci, prostytucji i pornografii dziecięcej

41. *Wzywa wszystkie Państwa:*

(a) Do kryminalizacji i efektywnej penalizacji wszystkich form seksualnej eksploatacji i seksualnego wykorzystywania dzieci, w tym także wszystkich aktów pedofilii, występującej również w rodzinie oraz tej dla celów komercyjnych, dziecięcej pornografii i dziecięcej prostytucji, seksturystyki dziecięcej, handlu dziećmi, sprzedaży dzieci i ich organów i użyciu Internetu dla tych celów, i do powzięcia efektywnych działań przeciwko kryminalizacji dzieci, które są ofiarami tej eksploatacji;

(b) Do zapewnienia, aby kompetentne władze państwowe wniosły oskarżenia wobec lokalnych, jak i zagranicznych przestępców, w kraju, w którym dokonano przestępstwa, albo w kraju, którego stałym rezydentem jest sprawca przestępstwa, albo kraju, którego obywatelem jest ofiara, albo w oparciu o inną zasadę dopuszczoną przez prawo krajowe w powiązaniu z prawem procesowym, i z tych powodów, do posłużenia się innymi dopuszczalnymi środkami wsparcia, z uwzględnieniem dochodzenia, procedur kryminalnych, czy też ekstradycji;

(c) Do rozwinięcia współpracy na wszystkich szczeblach w celu zapobiegania i demontażu grup zaangażowanych w handel dziećmi;

(d) Do rozważenia możliwości ratyfikacji Protokołu o Zapobieganiu, Zwalczeniu i Karaniu Handlu Ludźmi, w szczególności Kobietami i Dziećmi, stanowiącego uzupełnienie do Konwencji NZ przeciwko Międzynarodowej Przystępczości Zorganizowanej;

(e) W przypadku wystąpienia przypadków handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii, do świadczenia efektywnej pomocy ofiarom, wychodząc naprzeciw ich potrzebom, w tym m.in. na zapewnieniu im bezpieczeństwa i ochrony, fizycznej i psychicznej odbudowy i pełnej reintegracji do ich rodzin i społeczności;

(f) Do zwalczania istniejącego rynku, który zachęca do dalszego stosowania kryminalnych praktyk skierowanych przeciwko dzieciom, w tym adopcję, poprzez efektywne przyjmowanie wniosków i wprowadzanie odpowiednich środków o charakterze prewencyjnym, rehabilitacyjnym jak i środków o charakterze karnym, skierowanych przeciwko klientom lub osobom indywidualnym, które wykorzystują seksualnie dzieci, a także do uświadomienia społeczeństwa w zakresie istniejących zagrożeń;

(g) Do przyczyniania się do wyeliminowania sprzedaży dzieci, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii poprzez przyjęcie holistycznego podejścia, skierowanego w kierunku czynników przyczyniających się do rozwoju tego zjawiska, takich jak niedorozwój gospodarczy, ubóstwo, nierówności ekonomiczne, niesprawiedliwa struktura społeczno-ekonomiczna, dysfunkcyjność rodzin, brak dostępu do edukacji, migracja miejsko-wiejska, dyskryminacja płci, nieodpowiedzialne seksualne zachowanie dorosłych, szkodliwe praktyki wynikające z tradycji, konflikty zbrojne i handel dziećmi;

Dzieci dotknięte konfliktem zbrojnym

42. *Potwierdza* zasadniczą rolę Zgromadzenia Ogólnego, Rady Społeczno-Ekonomicznej i Komisji Praw Człowieka w promowaniu i ochronie praw i dobra dzieci, odnotowuje znaczenie debaty prowadzonej przez Radę Bezpieczeństwa poświęconą dzieciom, konfliktom zbrojnym i jej rezolucjom,⁹ jak również dostrzega inne dokumenty związane z tym zagadnieniem¹⁰ i znaczenie stanowiska Rady, która poświęca wiele uwagi ochronie, opiece i prawu dzieci dotkniętych konfliktami zbrojnymi i podejmuje działania na rzecz pokoju i bezpieczeństwa, w tym dotyczących zapewnienia ochrony dzieciom na obszarach, na których przeprowadzane są operacje pokojowe, jak i włączenie w ramach tych operacji doradców w zakresie opieki nad dziećmi;

43. *Zwraca uwagę* na raport Sekretarza Generalnego poświęcony dzieciom dotkniętym konfliktami zbrojnymi;¹¹

44. *Zwraca także uwagę* na raport Specjalnego Przedstawiciela Sekretarza Generalnego ds. Dzieci i Konfliktów Zbrojnych;¹²

45. *Uznaje* włączenie przestępstw wojennych do Statutu Rzymskiego Międzynarodowego Sądu Kryminalnego;¹³ za które uznaje się przestępstwa będące wynikiem seksualnej przemocy, a także nabór dzieci poniżej 15 roku życia i użycie ich w działaniach wojennych, w międzynarodowych, jak i niemiędzynarodowych konfliktach zbrojnych;

46. *Zdecydowanie potępia* wszelki nabór i używanie dzieci w konfliktach zbrojnych, jako niezgodnych z międzynarodowym prawem i namawia wszystkie Państwa i inne strony konfliktów zbrojnych do zakończenia stosowania powyższych praktyk;

---

⁹ Security Council resolutions 1379 (2001), 1460 (2003) and 1539 (2004).

¹⁰ A/58/546-S/2003/1053 and Corr.1 and 2 and A/59/184-S/2004/602.

¹¹ A/59/331.

¹² A/59/426.

¹³ *Official Records of the United Nations Diplomatic Conference of Plenipotentiaries on the Establishment of an International Criminal Court, Rome, 15 June–17 July 1998*, vol. I: *Final documents* (United Nations publication, Sales No. E.02.I.5), sect. A.

47. *Dostrzega* starania Państw, systemu NZ i społeczności cywilnej zmierzające do zlikwidowania rekrutacji dzieci i ich używania w konfliktach zbrojnych;

48. *Wzywa Państwa:*

(a) Kiedy ratyfikują Protokół Dodatkowy do Konwencji o prawach dziecka dotyczący angażowania dzieci w konflikty zbrojne¹⁴, do podwyższenia minimalnego wieku wymaganego dla osób wcielanych do sił zbrojnych, zgodnie z postanowieniami art. 38, § 3 Konwencji, mając na uwadze przyjętą w Konwencji ochronę osób poniżej 18 roku życia oraz wzywa do przyjęcia odpowiednich uregulowań w celu zapewnienia, że rekrutacja ta nie będzie się odbywać pod przymusem i w żaden sposób nie będzie wymuszona;

(b) Do podjęcia wszelkich możliwych środków w celu zapewnienia demobilizacji i rozbrojenia dzieci wykorzystywanych w konfliktach zbrojnych i do przyjęcia stosownych działań dla ich rehabilitacji, fizycznej i psychicznej odbudowy i reintegracji do społeczeństwa, mając na uwadze prawa i specyficzne potrzeby oraz możliwości dzieci płci żeńskiej;

(c) Do podjęcia wszelkich możliwych środków, traktując sprawę jako priorytetową, w celu zapobiegania rekrutacji i użyciu dzieci przez grupy o charakterze militarnym, jako odrębnych od sił zbrojnych Państwa, w tym także do przyjęcia rozwiązań prawnych zapobiegających i kryminalizujących takie praktyki;

(d) Do ochrony dzieci dotkniętych konfliktami zbrojnymi, w szczególności do ochrony przed naruszeniami międzynarodowego prawa humanitarnego i praw człowieka i do zapewnienia, że otrzymają one na czas, efektywne wsparcie humanitarne zgodnie z postanowieniami Konwencji Genewskiej z 12 sierpnia 1949 roku¹⁵ i humanitarnym prawem międzynarodowym;

49. *Wzywa* podmioty wchodzące w skład systemu NZ, jak i międzynarodową społeczność do współpracy z Państwami przy tworzeniu projektów mających na celu tworzenie zasobów i kształcenie oraz szkolenie zdemobilizowanych dzieci, aby przywrócić je społeczeństwu;

Wnioski

50. *Namawia* te kraje, które jeszcze tego nie uczyniły, do ukończenia, tak szybko jak to możliwe, prac nad narodowym planem działania zawierający cele uzgodnione podczas obrad specjalnej sesji Zgromadzenia Ogólnego poświęconej dzieciom, zawarte w dokumencie końcowym zatytułowanym "Świat dla Dzieci"⁵ i do umieszczenia tych celów w planie działań Konwencji o prawach dziecka;²

51. *Postanawia:*

---

¹⁴ rezolucja 54/263, aneks I.

¹⁵ United Nations, *Treaty Series*, vol. 75, Nos. 970–973.

- (a) Zwrócić się z prośbą do Sekretarza Generalnego o przygotowanie zaktualizowanego raportu na temat postępów osiągniętych w realizacji zobowiązań zawartych w dokumencie zatytułowanym "Świat dla Dzieci", ze szczególnym zwróceniem uwagi na rozpoznanie nowych wyzwań i przedstawienie rekomendacji odnośnie przyszłych zadań służących osiągnięciu dalszego postępu;
- (b) Zwrócić się z prośbą do Sekretarza Generalnego o przedłożenie Zgromadzeniu Ogólnemu, podczas jego 61-ej sesji, raportu na temat praw dziecka, który będzie zawierał informacje dotyczące statusu Konwencji i zagadnień zawartych w powyższej rezolucji;
- (c) Zwrócić się z prośbą do Specjalnego Przedstawiciela Sekretarza Generalnego ds. Dzieci i Konfliktów Zbrojnych do kontynuowania przedkładania Zgromadzeniu Ogólnemu i Komisji Praw Człowieka raportów i do zapewnienia, że zawierają one odpowiednie i obiektywne informacje na temat sytuacji dzieci dotkniętych konfliktami zbrojnymi, mając na uwadze stanowiska Państw i dokumenty końcowe przyjęte przez Zgromadzenie Ogólne podczas specjalnej sesji poświęconej dzieciom;
- (d) Zaprosić Przewodniczącego Komitetu Praw Dziecka do wygłoszenia Zgromadzeniu Ogólnemu, podczas jego 60-ej sesji, raportu na temat prac Komitetu;
- (e) Skupić główne rozważania podczas przyszłych sesji, począwszy od 60-tej, mając na uwadze dalsze promowanie praw dziecka, na specyficznych wyzwaniach, ze szczególnym naciskiem na przyjęcie postanowień Konwencji o prawach dziecka, które może przyczynić się do wyeliminowania ubóstwa i głodu;
- (f) Kontynuować swoje rozważania w przedmiotowej sprawie podczas obrad swojej 61-ej sesji w punkcie zatytułowanym "Promocja i ochrona praw dzieci".

*76 posiedzenie plenarne
23 grudzień 2004 r.*